

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY BRATISLAVA

Vybrané kapitoly z metód sociálnej práce I.

Andrej Mátel, Michal Oláh, Milan Schavel

Bratislava 2011

MÁTEL, A. – OLÁH, M. – SCHAVEL, M. 2011. *Vybrané kapitoly z metód sociálnej práce I*. Bratislava : VŠ ZaSP sv. Alžbety, 2011. 214 s. ISBN 978-80-8132-027-9.

© **Autori**

doc. PhDr. ThDr. Andrej Mátel, PhD. (kapitoly 1, 4, 8, 11)

doc. PhDr. Michal Oláh, PhD. (kapitoly 2, 3)

prof. PaedDr. Milan Schavel, PhD. (kapitoly 5, 6, 7, 8, 9)

Mgr. Mária Kovaľová, PhD. (kapitola 10)

Recenzenti:

doc. PhDr. Milan Tomka, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

PhDr. Peter Brnula, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave

Jazyková úprava: Mgr. Mária Mišovičová

Fotografia na obálke: Andrej Mátel

Vydavateľ

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava

2011

Vydanie prvé

Publikácia vyšla s finančnou podporou Inštitútu ďalšieho vzdelávania sociálnych pracovníkov.

Tlač: BEKI Design s.r.o., Košice

Náklad: 500 ks

ISBN 978-80-8132-027-9

OBSAH

Predhovor

1	METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE – HISTORICKÝ VÝVOJ A DEFINOVANIE
1.1	HISTORICKÝ VÝVOJ
1.1.1	<i>Americká sociálna práca</i>
1.1.2	<i>Sociálna práca vo vybraných krajinách Európy</i>
1.2	DEFINOVANIE METÓD SOCIÁLNEJ PRÁCE A INÝCH RELEVANTNÝCH POJMOV
1.2.1	<i>Sociálna práca</i>
1.2.2	<i>Metódy a techniky sociálnej práce</i>
1.2.3	<i>Metodológia a metodika sociálnej práce</i>
1.2.4	<i>Teória a metódy sociálnej práce</i>
1.2.5	<i>Prístupy v sociálnej práci</i>
1.2.6	<i>Klasifikácia metód sociálnej práce</i>
1.2.7	<i>Sociálna intervencia, sociálna terapia, socioterapia a sociálna rehabilitácia</i>
2	VEDECKÉ METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE
3	POZOROVANIE A ROZHOVOR AKO ZÁKLADNÉ METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE
3.1	POZOROVANIE
3.2	ROZHOVOR
3.2.1	<i>Neverbálna komunikácia</i>
3.2.2	<i>Verbálna komunikácia</i>
4	PRÍPADOVÁ SOCIÁLNA PRÁCA
4.1	ETAPY SOCIÁLNEJ PRÁCE
4.2	PRINCÍPY PRÍPADOVEJ SOCIÁLNEJ PRÁCE V SÚČASNOSTI
5	SOCIÁLNE PORADENSTVO
6	SUPERVÍZIA V SOCIÁLNEJ PRÁCI
7	MEDIÁCIA V SOCIÁLNEJ PRÁCI
8	KRÍZOVÁ INTERVENCIA
9	MANAŽMENT V SOCIÁLNEJ PRÁCI
10	PROJEKTOVANIE V SOCIÁLNEJ PRÁCI
11	ADMINISTRÁCIA V SOCIÁLNEJ PRÁCI

11.1	VEDENIE DOKUMENTÁCIE
11.2	PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Príloha č. 1 Anamnetické hárky.....

Príloha č. 2 Prípadová štúdia

Predhovor

Hlavným aktérom pri riešení sociálnych problémov jednotlivcov, nie je sociálny pracovník, ale samotný klient sociálnej práce. Sociálny pracovník je vysokoškolsky vzdelaným odborníkom, ktorý klienta podporuje, posilňuje, zmocňuje a napomáha mu k zlepšeniu kvality jeho života. Aby mohol tieto úlohy zodpovedne plniť, musí mať primerané znalosti a zručnosti pre profesionálnu prax. Medzi ne nepochybne patrí základná orientácia v metódach, technikách a metodikách sociálnej práce.

Kolektív vysokoškolských pedagógov na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave chce predloženou publikáciou napomôcť študentom 1. stupňa v študijnom odbore sociálna práca v zodpovednej príprave na výkon tejto profesie práve vzhľadom na získanie základných teoretických znalostí metód sociálnej práce s jednotlivcom. Spolu s predloženou publikáciou vychádzajú na VŠ ZaSP sv. Alžbety dve publikácie, ktoré s ňou úzko súvisia: Mátel, A. – Schavel, M. a kol. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci* (2011) a Oláh, M. a kol. *Metódy sociálnej práce v praxi* (2011). Obe publikácie pojednávajú o metódach sociálnej práce vzhľadom na ich praktické používanie v práci s konkrétnymi cieľovými skupinami klientov sociálnej práce. Predložené *Vybrané kapitoly z metód sociálnej práce I.* predstavujú teoretický úvod k danej problematike.

Obsahové zameranie publikácie zodpovedá bakalárskemu stupňu študijného programu sociálna práca. Čitatelia budú oboznámení so stručnými dejinami a základnou terminológiou metód sociálnej práce ako pomáhajúcej profesie (1. kapitola) a vedy (2. kapitola). Sociálna práca patrí k spoločenským vedám, pre ktoré sú tiež základnými spoločnými metódami pozorovanie a rozhovor (3. kapitola). Tu chceme osobitne poďakovať dvom významným slovenským psychológom PhDr. Milošovi Šlepeckému, CSc. a PhDr. Petrovi Ďurnému za prepožičanie svojich myšlienok v oblasti komunikácie. Z hľadiska špecifických metód sociálnej práce je ústredná pozornosť venovaná prípadovej sociálnej práci (4. kapitola). Z ďalších metód sociálnej práce sú predstavené sociálne poradenstvo (5. kapitola), supervízia v sociálnej práci (6. kapitola), mediácia

v sociálnej práci (7. kapitola), krízová intervencia (8. kapitola), manažment v sociálnej práci (9. kapitola) a projektovanie v sociálnej práci (10. kapitola). Osobitú (11.) kapitolu tvorí administrácia a dokumentácia, ktoré integratívne patria k činnostiam sociálnych pracovníkov.

Autori dúfajú, že predložené texty dopomôžu nielen k príprave sociálnych pracovníkov na výkon svojej profesie, ale aj ku kritickému mysleniu, ktoré patrí k vedeckému charakteru sociálnej práce.

Autori

V Bratislave, 25. októbra 2011